

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**METODOLOGIA DE LA
RECERCA QUALITATIVA EN
SALUT**

Coordinació: Fidel Molina

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	METODOLOGIA DE LA RECERCA QUALITATIVA EN SALUT
Codi	14481
Semestre d'impartició	Anual
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	8
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Fidel Molina
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Departament/s	Geografia i Sociologia
Modalitat	Semipresencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català, castellà i anglès
Grau/Màster	Màster en Recerca en Salut
Horari de tutoria/lloc	A convenir per correu electrònic
Adreça electrònica professor/a (s/es)	molina@geosoc.udl.cat montse.gea@infermeria.udl.cat

Objectius acadèmics de l'assignatura

La metodologia és fonamental per la recerca, però no és solament un conjunt de tècniques de recerca, sinó que és també un posicionament crític, conceptual i d'enfocament. Segons els objectius que ens plantegem en la recerca utilitzarem un tipus de metodologia o un altre, unes tècniques d'investigació o unes altres.

El debat i el sentit crític hauran de ser presents per conèixer i valorar críticament conceptes i enfocaments. En aquest sentit, els objectius principals de l'assignatura són els següents:

- Conèixer les bases teòriques i conceptuals de les metodologies de recerca (bàsicament en ciències socials i de la salut)
- Analitzar els processos metodològics i la fonamentació de la metodologia qualitativa
- Analitzar les diverses tècniques de recerca qualitativa (bàsicament, l'entrevista en profunditat, les històries de vida, els grups de discussió, els grups triangulars, investigació-acció i la tècnica Delphi)
- Realitzar la pràctica d'una tècnica de recerca (petit treball de camp)
- Transcriure el material obtingut (entrevistes, etc.)
- Categoritzar i interpretar els resultats

Competències significatives

- Coneixement i aplicació de les tècniques de recerca qualitativa aplicada a la recerca social i de salut
- Familiarització amb investigacions etnogràfiques en l'àmbit sociològic i de les ciències socials, en el marc de la recerca en salut.
- Adquisició de la suficient experiència pràctica en recerca per estar en condicions d'una possible incorporació a un equip de recerca interdisciplinari o multidisciplinari.
- Capacitat per iniciar projectes de recerca i definir el context i les variables que intervenen
- Habilitat per a gestionar el temps, aconseguint la màxima qualitat en la recerca qualitativa
- Habilitat per analitzar dades i resultats de recerca en un ambient canviant de les disciplines de ciències socials
- Capacitat per a comunicar de forma efectiva els resultats de la recerca tant oralment com de forma escrita.
- Respecte profund per l'ètica i la integritat intel·lectual
- Capacitat de treballar en equip.
- Capacitat per articular el coneixement en presentacions orals i escrites.
- Comprensió avançada del context internacional en el que es desenvolupa l'àrea de les especialitats en salut.
- Coneixement de les capacitats i possibilitats de les TIC, genèriques i específiques, en la seva àrea de treball futur.
- Comprensió sobre les temàtiques de la matèria almenys en un idioma estranger (anglès).

Continguts fonamentals de l'assignatura

Mòdul 1.- Introducció a la metodologia de recerca en ciències socials i de la salut. Bases teòriques i conceptuals de la Metodologia Qualitativa

Mòdul 2.- Tècniques d'investigació qualitatives: processos de recollida de dades, elaboració de les dades; categorització i interpretació de les dades, i anàlisis de resultats.

Mòdul 3.- L'entrevista en profunditat i les històries de vida,.

Mòdul 4.- Els grups de discussió, els grups triangulars i la tècnica Delphi.

Mòdul 5.- La investigació-acció.

Mòdul 6.- La perspectiva fenomenològica.

Mòdul 7.- La teoria fonamentada

Eixos metodològics de l'assignatura

Els temes del programa es presenten amb una explicació oberta a classe, amb referències bibliogràfiques i d'articles o plantejament d'estudis de casos que són aprofitats puntualment per fer comentaris i crítiques en grup i individualment de manera semipresencial (crèdits teòrics i crèdits pràctics).

Fitxa de l'assignatura	Hores de treball	Crèdits ECTS
Lectura del material suport (núm. pàgines)	Nº total pàgines /nº pàg llegides i assimilades x hora (*)	1 ECTS (150 p. x 12h)
Realització de pràctiques	Hores setmanals de dedicació x setmanes de duració del curs	---
Realització de treballs	Hores setmanals de dedicació x setmanes de duració del curs	1 ECTS (2h x 14 setm.)
Lectures complementaries	Núm. total pàgines /núm. Pàg. llegides i assimilades x hora (*)	0.5 ECTS (36 p. x 6h)
Recerca i obtenció d'informació	Hores destinades	1 ECTS (25 h)
Participació fòrums i debats	Hores destinades	0.75 ECTS (21 h)
Participació Tauler Professor	Hores destinades	---
Trobades presencials + Realització d'Activitats d'Avaluació Continuada	Hores destinades	0.75 ECTS (4h x 5 setm.)
Preparació i realització d'exàmens / Treball Final	Hores de preparació + duració examen / Treball Final	3 ECTS (6 hX 14 setm)
Total	125 hores	8 ECTS

(*) Existeixen estudis que estipulen una mitjana de 6 pàgines per hora. Un crèdit ECTS equival a 25 hores.

Una assignatura semipresencial requereix unes estratègies diferents de quan curses una assignatura presencial.

Cal tenir molt clar què es realitzarà de manera presencial i què de manera virtual. Com també és necessària una organització del temps de treball i una certa capacitat d'autodisciplina.

La part presencial comporta part dels crèdits teòrics i pràctics.

La part no presencial comporta la part virtual i la lectura i preparació d'alguns crèdits, i el treball escrit.

Sistema d'avaluació

Avaluació continua a partir dels crèdits pràctics i la participació activa, i lectures de llibres i articles que donaran lloc a exposicions orals i a debats. S'haurà de realitzar un treball final, individual o en grup (màxim tres persones).

Debats	
Introducció a la Metodologia Qualitativa	
Entrevistes en profunditat i Històries de vida	
Grups de Discussió	
Investigació-acció	
Treball de camp	
Conclusions	
Activitat	%
Assistència i participació activa a les sessions presencials	25
Activitats no presencials (treball de camp, una tècnica amb transcripció)	25
Treball de recerca (projecte) sobre la base de la lectura de documents, articles i llibres i el treball de camp realitzat	50

Guió de correcció del treball (5):

- a. Presentació i estructura del treball: apartats ("imaginació sociològica" per articular el comentari en l'àmbit de

- salut, en una estructura coherent); aspectes formals (0.5)
- b. Explicació: redacció, conceptes clars, termes propis de les Ciències de la Salut i Ciències Socials, en general (terminologia integrada) (2)
  - c. Diàleg d'autors: aportacions d'estil novador, integració dels autors (i/o teories, conceptes...), reflexió "nova" a partir de l'aportació dels diversos autors escollits i citats. (2)
  - d. En relació a aquests autors, les seves referències: bibliografia actualitzada, "adient" al tema o als temes tractats... a partir dels apunts, articles, documents, capítols, llibres... Comentari de la bibliografia i de les fonts d'informació (0.5)

CONSULTES: A determinar amb l'estudiantat matriculat

Bibliografia i recursos d'informació

- ALGUACIL, J. (2011): *Cómo se hace un trabajo de investigación en Sociología*. Madrid, Los libros de la Catarata.
- ÁLVAREZ-GAYOU, J. L. (2003): *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona, Paidós.
- ANDER-EGG, E. (1990): *Técnicas de Investigación Social*. México, El Ateneo.
- BERNARD, M., PHILLIPS, J., MACHIN, L. & DAVIES, V. H. (2000): *Women Ageing. Changing Identities, Challenging Myths*. London, Routledge.
- BRYMAN, A. And BURGESS, R. G. (1994): *Analysing Qualitative Data*. London, Routledge.
- CATANI, M. (1982): *Tante Suzanne*. Paris, Meridiens.
- CORBETA, P. (2003): *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid, Mc Graw Hill.
- COSER, L. (ed)(1963): *Sociology Through Literature*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- DELGADO, J. M. y GUTIÉRREZ, J. (1994): *Métodos y técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid, Síntesis.
- DENZIN, N. K. (1997): *Interpretative Ethnography: Ethnographic Practices for the Twenty-first Century*. Thousand Oaks, Sage.
- FERRAROTI, F. (1990): *La historia y lo cotidiano*. Buenos Aires, Editorial de América Latina.
- FOOTE, W. (ed)(1991): *Participatory Action Research*. London, Sage.
- GARCÍA FERRANDO, M. (1994): *Socioestadística*. Madrid, Alianza.
- GARCÍA FERRANDO, M.; IBÁÑEZ, J. y ALVIRA, F. (1986): *El análisis de la realidad social*. Madrid, Alianza.
- GLASER, R. And STRAUSS, A. (1967): *The Discovery of Grounded Theory*. Chicago, Aldine Publishing.
- GOLDTHORPE, J. H. (2000): *On Sociology: Numbers, Narratives, and the Integration of Research and Theory*. Oxford University Press.
- ÍÑIGUEZ, L. (1999): "Investigación y evaluación cualitativa", en *Atención Primaria*. Vol. 23, núm. 8: 496-502.
- LANDETA, J. (1999): *El método Delphi*. Madrid, Ariel.
- LINCOLN, Y. S. and GUBA, E. G. (1985): *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, Sage.
- MARINAS, J. M. y SANTAMARINA, C. (1993): *La historia oral: métodos y experiencias*. Madrid, Debate.
- MATUS, G. y MOLINA, F. (2006): *Metodología cualitativa: un aporte de la Sociología para investigar en Bibliotecología*. Valparaíso, Universidad de Playa Ancha.
- MILLER, R. L. (2000): *Researching Life Stories and Family Histories*. Thousand Oaks, Sage.
- MOLINA, F. (2002): *Sociología de la Educación Intercultural. Vías alternativas de investigación y debate*. Buenos Aires, Lumen.
- PENNEF, J. (1991): *Le methode biographique*. Paris, Colin.
- PUJADAS, J. J. (1992): *El método biográfico*. Madrid, CIS.
- RODRÍGUEZ OSUNA, J. (1993): *Métodos de muestreo*. Madrid, CIS.
- RODRÍGUEZ OSUNA, J. (1993): *Métodos de muestreo. Casos prácticos*. Madrid, CIS.
- RUIZ OLABUÉNAGA, I. (1999): *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao, Universidad de Deusto.
- SILVERMAN, D. (1997): *Qualitative Research*. London, Sage.
- STRAUSS, A. and CORBIN, J. (1990): *Basics of Qualitative Research*. Newbury Park, CA, Sage.
- TESCH, R. (1990): *Qualitative Research: Analysis Types and Software Tools*. London, Falmer Press.
- TYLOR, S. J. y BOGDAN (1986): *Introducción a los métodos cualitativos*. Buenos Aires, Paidós.